

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Biblioteques escolars a Mallorca

Paloma Pérez Paniza

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2014-15

DNI de l'alumne: 43460519H

Treball tutelat per Caterina Valriu Llinàs

Departament de Filologia Catalana

L'autor autoritza l'accés públic a aquest Treball de Fi de Grau.

Paraules clau del treball:

Biblioteca, lectura, informació, recursos, motivació.

Resum:

En el present TFG es troba un treball d'investigació sobre les biblioteques escolars de Mallorca. En primer lloc, explica com un grup de mestres es reuneixen per estudiar i analitzar recursos, tècniques, tallers, entre altres coses. D'aquesta manera posen a l'abast de tothom materials i ajudes per millorar l'espai i l'ambient de les biblioteques escolars. En segon lloc, presenta diferents centres i compara el funcionament de les seves biblioteques, els seus recursos tant materials com humans i com aquests es treballen amb els alumnes. I, finalment, es presenten unes conclusions i un dossier per posar a la disposició de tothom recursos, webs i blogs que ajuden i aconsellen com motivar l'alumnat, creació de tallers, com organitzar els llibres, disposició del material, entre altres coses.

Paraules clau: Biblioteca escolar, lectura, informació, recursos, motivació.

Abstract:

In this TFG we can find a research project about the school libraries in Mallorca. First of all, it explains how a group of teachers meet up to study and analyze resources, techniques and workshops, among other things. This will make available to everybody, materials and helps to improve the atmosphere of the school libraries. Secondly, the TFG shows us different schools and compares the performance of its libraries, the material and human resources and how these work with students. Finally, it gives some conclusions and a dossier to lay available to everybody resources, websites and blogs that help and advice how to motivate students, creating workshops, how to organize the books and material available, among other things.

Keywords: school libraries, reading, information, resources, motivation.

Índex

1. Descripció i justificació:	4
2. Objectius:	5
3. Metodologia:	5
4. Marc teòric:	5
4.1. Definició i historia	5
5. Investigació:	7
5.1. Reunió amb bibliotecàries	7
5.2. Biblioteques escolars	8
5.2.1. CEIP Xaloc	8
5.2.2. CEIP Rafal Nou	12
5.2.3. CEIP Binissalem (Binissalem)	15
5.2.4. CEIP Ponent (Inca)	18
5.2.5. CEIP Escola Nova (Porreres)	20
6. Conclusions:	22
7. Bibliografia	25
8. Annex	27
8.1. Annex 1: Dossier de Biblioteca escolar.	27
8.2. Annex 2: Full de compromís.	36

1. Descripció i justificació:

El meu Treball de Fi de Grau consistirà en un treball d'investigació sobre les biblioteques escolars de Mallorca. Per això m'integraré dins un grup de mestres que estudien i analitzen recursos, tècniques, tallers, etc. D'aquesta manera posen a l'abast de tothom materials i ajudes per millorar l'espai i l'ambient de les biblioteques escolars. També visitaré alguns centres per observar i comparar el funcionament de les biblioteques, els seus recursos tant materials com humans i com aquests es treballen amb els alumnes.

Els principals objectius de les biblioteques escolars és facilitar l'accés a la informació i promoure o afavorir els processos de creació del coneixement. S'ha de tenir en compte que ha de ser un espai dinàmic, on els nins es sentint còmodes i es motivin a la recerca d'informació o a la lectura lúdica.

El treball constant sobre aquest espai i les ganes de millora són factors molt importants per aconseguir els objectius principals que he anomenat anteriorment. A més de facilitar l'accés a la informació, és un recurs fonamental per adquirir les competències bàsiques i desenvolupar coneixement de totes les àrees i etapes educatives. Tenir contacte i participar amb la biblioteca escolar és un acte molt positiu cap a l'infant. Aquest pot descobrir en la lectura un món ple d'aventures, misteris, amor, amistats, etc. on és possible que l'ajudi a comprendre i superar situacions i vivències de la seva vida. A més, les biblioteques escolars han "*de contribuir al desenvolupament de les competències de comunicació verbal en les diferents llengües (català, castellà, anglès)*" (Centelles, Pla Lector).

Impulsar i motivar als infants al món de la lectura i que gaudeixin d'ella potser sigui una tasca difícil però no impossible. Hem de tenir en compte que és un espai on els nins poden desenvolupar coneixements de totes les matèries (com ja he dit a l'apartat anterior) i millorar algunes capacitats, com ara la de lectura, concentració, comprensió i creació de textos. Per tant, no ha de ser un simple i petit projecte que es treballi de qualsevol forma el centre educatiu, sinó que s'han de proposar i intentar aconseguir objectius per tal de treure el profit màxim a aquell espai i obtenir-ne uns resultats positius i fer que els alumnes gaudeixin i aprofitin tots aquells recursos que la biblioteca disposi.

Crec que potser un treball molt enriquidor i que ajudarà a moltes escoles que no saben molt bé com treure el màxim profit a la biblioteca de l'escola. A més de posar a la seva disposició recursos, webs i blogs que aconsellen com motivar l'alumnat, creació de tallers, etc.

2. Objectius:

Els principals objectius són:

- Obtenir informació general sobre les biblioteques escolars.
- Analitzar i comparar centres que tinguin al seu abast el recurs de biblioteca.
- Crear un catàleg de suggeriments de millora on es disposaran blogs i webs que ajudin a desenvolupar de forma exitosa la biblioteca escolar.

Objectius secundaris:

- Integrar-me i treballar dins d'un grup de bibliotecàries escolars.
- Recórrer i visitar diferents centres de Mallorca on disposen d'una biblioteca escolar.
- Adquirir documentació de les biblioteques escolar per tal d'establir relacions entre elles.

3. Metodologia:

Per dur a terme el treball de fi de grau realitzaré un treball d'investigació on cercaré informació exhaustiva sobre les biblioteques escolars de Mallorca i compararé diferents centres, ja que cada centre ho planteja i treballa d'una manera diferent. Això no vol dir que el resultat d'aquests resulti un èxit. Per això crearé un petit material que consistirà en alguns suggeriments per millorar recursos, l'ambient o l'espai de la biblioteca. Aquest material inclourà blogs, webs, aplicacions, etc. que podran visitar per informar-se o per utilitzar dins l'espai que es treballa. Per poder realitzar aquesta investigació caldrà que em traslladi a alguns centres de Mallorca per poder observar de primera mà com treballen certes escoles amb les seves biblioteques i m'integraré dins un grup de bibliotecàries que fan feina de manera conjunta per millorar les seves biblioteques i les activitats o tallers que realitzen allà.

4. Marc teòric:

4.1. Definició i historia

Per contextualitzar aquest treball d'investigació cal començar definint la temàtica que tractaré, les biblioteques escolars.

Una biblioteca escolar és un espai educatiu on s'organitzen i s'utilitzen els recursos necessaris per l'aprenentatge, l'adquisició i foment de l'hàbit de lectura, i el recull i ús d'informació. Aquest espai ha d'estar a disposició del professorat i alumnat de qualsevol nivell.

La UNESCO ens ofereix una breu descripció d'una biblioteca escolars, i diu així *"La biblioteca escolar proporciona informació e idees que son fundamentals para desenvolverse con éxito en nuestra sociedad contemporánea, basada en la información y el conocimiento. Provee a los alumnos competencias para el aprendizaje a lo largo de toda su vida y contribuye a desarrollar su imaginación, permitiéndoles que se conduzcan en la vida como ciudadanos responsables."*

També el llibre *Formar-se per informar-se* (Baró & Mañà, 1994) la defineix com *"conjunt ordenat de tots aquells materials que necessita l'escola per desenvolupar la seva tasca docent i que poden ser utilitzats per tots els individus que formen la comunitat escolar."*

Una vegada definida la temàtica podem parlar de la seva història. Alguns podrien pensar que les biblioteques escolars sempre han existit a les nostres escoles però no és així.

És en el segle XVIII quan les biblioteques es desvinculen de la monarquia i passen a ser una sala amb llibres secrets, això vol dir que encara quasi ningú podia accedir-hi. Poc a poc amb la invenció de la impremta i les posteriors revolucions per fer més accessible a tothom la cultura i l'educació, les biblioteques van acabar essent públiques i necessàries per a la societat. Tan importants eren per la societat que aquestes es varen implantar dins les escoles.

Però no va ser fins l'any 1922 que es va documentar el concepte de biblioteca escolar dins la legislació espanyola i l'any 1931 és el finançament total de l'escola i la biblioteca.

Després de passar el període de la dictadura franquista amb el qual es varen censurar alguns llibres contraris al règim que es dictava, les biblioteques escolars comencen a sorgir de nou cap als anys setanta i amb elles algunes reformes educatives per tal de d'integrar la biblioteca com un recurs educatiu intern.

En la actualitat, totes les escoles disposen més o menys d'un espai per una biblioteca. Ara es cerca i en alguns casos s'ha aconseguit una col·laboració o la integració de les biblioteques públiques amb les escolars. També s'hi dedica, en alguns centres escolars, temps lectiu per treballar dins aquest espai i emprar-la com a recurs educatiu. D'altres centres la disposen també com a recerca i ús de la informació.

En resum, avui en dia la biblioteca no és un servei complementari que es treballi al marge del centre escolar, és un recurs educatiu que tothom del centre ha de disposar per desenvolupar el currículum i el projecte educatiu (Ozcariz Rubio, 2006, p. 15). Per poder desenvolupar aquest recurs (biblioteca escolar) i aprofitar-ho és necessari tenir clar un seguit de pautes i pensar activitats per promoure el seu ús (*Veure dossier de l'annex 1*).

5. Investigació:

Com ja he dit en apartats anteriors he visitat alguns centres escolars i m'he reunit amb un grup de bibliotecàries de diferents escoles de Mallorca. Totes elles m'han rebut de bon grat i m'han aportat tota aquella informació que els hi ha estat possible per jo poder dur a terme aquesta investigació.

5.1. Reunió amb bibliotecàries

Dia 20 de Març vaig assistir a una reunió d'un grup de bibliotecàries escolars i em vaig integrar dins del seu grup de treball. Cal dir que a aquesta reunió només vàrem ser vuit persones però el grup està format per unes quinze persones més o manco. Aquestes bibliotecàries pertanyen a diferents escoles de Mallorca i totes o quasi totes es reuneixen un determinat dia, triat en consens, i treballen amb la pàgina web que tenen. Cal dir que tothom té accés a la pàgina i poden comentar-la però només les bibliotecàries tenen el poder de publicar entrades. La pàgina disposa d'informació general i pautes de guiades des del ministeri d'Educació per dur correctament una biblioteca. A més a més al final de cada reunió es publica una entrada on es diu que s'ha fet a la reunió i quina es la tasca per la pròxima trobada.

A la reunió també s'aprofita per comentar el seguit d'activitats que cada centre ha duit a terme i si els ha funcionat. Entre tots pensen millores o altres activitats per ajudar als seus companys de professió i sempre pensant en afavorir l'infant (*Veure l'apartat idees d'activitats del dossier de l'annex 1*). També s'organitzen per tractar diferents esdeveniments importants que tinguin relació amb la lectura o la biblioteca, com ara la celebració de Sant Jordi o el dia de la poesia, i preparar diferents activitats sobre la temàtica entre tots.

Tots els centres on fan feina aquestes bibliotecàries es guien per un mateix patró per desenvolupar les seves biblioteques, però cada centre disposa d'un pressupost i interès cap a la biblioteca diferent. Tots els assistents a la reunió varen coincidir que la implicació de l'equip directiu en la biblioteca és molt important ja que és aquest qui determina el temps que es pot treballar amb els alumnes dins dels seus horaris lectius o fent tallers, l'espai que pot disposar, i la quantitat de pressupost que es dedica per moblar, comprar llibres, entre altres coses.

5.2. Biblioteques escolars

5.2.1. CEIP Xaloc

El col·legi públic Xaloc es troba a Peguera, localitat costanera del municipi de Calvià. Va començar als anys 70 a ser una escola unitària que poc a poc anava ampliant les seves unitats. Fins al curs 87/88 l'escola es trobava devora la platja i només comptava amb sis unitats, però al curs següent inauguraren l'edifici actual de primària que posteriorment es va ampliar per introduir l'edifici d'educació infantil. En l'actualitat el centre disposa de sis unitats d'educació infantil i onze unitats d'educació primària.

El projecte de biblioteca d'aquest centre és molt ampli, però cal dir que aquest any a causa del TIL i els canvis posteriors d'aquest han fet que la bibliotecària, que també és especialista d'anglès, no pugui dedicar moltes hores a treballar la biblioteca com altres anys. És per això que explicaré una mica la història d'aquesta biblioteca i les activitats que al llarg dels anys s'han fet.

La biblioteca d'aquest centre començà a una aula del segon pis de l'edifici de primària. En un principi l'alumnat i el professorat l'empraven com a font de consulta bibliogràfica, lloc d'entreteniment, entre altres coses. També oferia un servei de préstec gratuït i voluntari per tot el professorat i l'alumnat de primària, ja que infantil tenien el seu propi sistema. A més, s'han duit a terme sessions de suport, atenció a la diversitat o sessions de religió quan ha estat necessari.

En el curs 2006/07 es va dividir l'aula de la biblioteca en dues parts. Una seguia essent la biblioteca però l'altra va començar a ser, durant aquell any acadèmic, l'aula de 6è. Posteriorment aquesta mitja aula s'ha utilitzat com a despatx dels mestres que no eren tutors,

a més es desenvolupaven en determinades hores sessions de logopèdia. Tot i així l'altra mitja aula, que era la biblioteca, mantenia les seves funcions.

És en el curs 2008/09 on la biblioteca va viure una renovació amb el canvi de la persona responsable. A partir d'aquest moment la biblioteca va començar a oferir una àrea de jocs de taula, un ordinador amb jocs educatius, un racó de lectura i la possibilitat de fer-se el carnet lector/a per treure llibres en préstec. La dinamització d'aquest espai i l'acollida dels nins i professorat va ser espectacular: es varen fer el carnet de lector/a més de 150 nins de primària i el sistema de préstec de llibres i la utilització de la biblioteca durant el temps de pati es va reactivar.

Aquell any la biblioteca va convidar tots els cursos, seguint un calendari acordat amb els tutors/es, a activitat d'animació a la lectura i contacontes en català i en anglès. A més, dins els seu horari habitual (dimarts i dijous de les 11:30 a 12), va oferir tallers relacionats amb festes tradicionals i activitats puntuals. També es va introduir una mascota de la biblioteca, a qui els alumnes van triar el nom "Bibi", i una bústia de suggeriments on els alumnes poden aportar les seves idees i demanar els llibres o la temàtica que més els interessi.

A partir d'aquest moment es va començar el registre sistemàtic de tots els llibres que ja hi havia, a més de dur al dia el registre de llibres que arribaven nous; la creació de fitxes de cada un dels llibres, el registre manual del nombre de llibres que se'n duu cada nin i l'organització de diverses activitats puntuals per tal d'aconseguir el major nombre d'alumnes que gaudeixi de la biblioteca.

També es va canviar la distribució de la biblioteca, es va incorporar mobiliari nou i nous espais (estora, ordinador, mostrador de novetats, etc.).

La biblioteca va començar a tenir alguns ajudants, voluntaris del darrer curs de primària. Aquests ajudants venien durant l'horari de la biblioteca per ajudar a mantenir l'ordre i el silenci, impedir que entrin alumnes amb el berenar i assegurar-se que ningú se'n dugués un llibre sense que quedés registrat. També es col·locaven i registraven llibres, penjar cartells, entre altres coses que la bibliotecària demanava.

Durant el curs 2009/10 es va fer una passa més cap a la millor de la biblioteca, amb un previ acord amb l'equip directiu i tots els agents implicats. La biblioteca es va traslladar al pis d'abaix a unes aules separades per una porta corredissa que permet obtenir dos espais diferenciats o un de molt ample. En aquests espais es va fer possible que educació infantil

aprofités la biblioteca com tots els altres, i a més, se'ls hi ha va dedicar un espai amb taules i cadires de la seva mida, una estora i una pissarra que ells empraven.

Com ja he dit, aquest canvi va suposar una gran millora en la biblioteca on l'espai va augmentar i va poder accedir-hi tots els nins. També es va afegir una televisió amb vídeo i DVD, a més d'una pissarra interactiva.

Es va començar a treballar el “Bibliopati” que consistia bàsicament en treure al pati alguns llibres de lectura encara que la biblioteca no estigués oberta. D'aquesta manera els infants tenien una alternativa d'oci. Aquesta activitat la realitzaven els infants de manera autònoma.

Una altra novetat d'aquest curs va ser la “lectura en veu alta”. El divendres s'obria la biblioteca per escoltar o llegir en veu alta. En un principi són els nins grans que llegeixen als més petits però hi havia vegades que algun petitet s'animava a llegir. En aquesta activitat es crea un ambient especial i afavoreix el desenvolupament de la lectura davant un públic que mira i escolta atentament. Aquesta també era una activitat voluntària.

Al poc temps del gran funcionament de la biblioteca l'alumnat decidí que havien de posar un nom a aquesta i per majoria van triar “Caterina Valriu” en honor a na “Caterina Contacontes”.

En l'actualitat la biblioteca del CEIP Xaloc és molt animada i atractiva pels infants gràcies a la seva decoració i mobiliari nou. Poc a poc, van adquirint nous materials de lectura i recursos educatius.

Es manté el voluntariat per ajudar en la biblioteca i s'ha creat una Comissió de Biblioteca formada pel Cap d'Estudis i una mestra de cada cicle.

Aquesta comissió ha fet possible que s'organitzin activitats d'animació, i la promoció i foment de la lectura per a què sigui més efectiva i dinàmica. Per tant ja no és una persona sola que ha de fer funcionar la biblioteca, sinó que ja són quatre i la disponibilitat d'aquesta és molt millor.

També s'ha començat a treballar amb el programa ABIES, que consisteix en registrar els llibres dins una base de dades. I s'ha creat una pàgina web de la biblioteca per estar informat de totes les novetats i activitats que es duran a terme durant el curs. Cal dir que cada curs té el seu blog dins la biblioteca i poden accedir-hi per pujar imatges, enllaços o textos que hagin treballat dins les aules i que tinguin relació amb la biblioteca.

Una altra activitat que es duu a terme cada any és “l’apadrinament lector”. Aquesta activitat consisteix en aparellar cursos superiors amb cursos inferiors. Han de triar un llibre cada un i se l’han de llegir, després el llegeixen a la seva parella (o llegeixen junts) i expliquen si els ha agradat o si no, perquè, perquè l’han triat, què és el que més li ha agradat, entre altres coses. També poden preparar una petita representació entre els dos o un recital.

Una altra activitat que ja fan cada any és la paradeta de llibres usats. Com la biblioteca accepta donacions de les famílies o de l’ajuntament, molts d’aquests llibres no són adequats per l’educació lectora o per les edats dels infants del centre. La bibliotecària amb ajuda dels voluntaris, a l’hora del pati, preparen una paradeta per vendre els llibres que no poden aprofitar. D’aquesta manera aconseguixen una mica de pressupost extra i treuen profit d’aquells llibres que no poden estar a la biblioteca.

El servei de préstec d’aquesta biblioteca consisteix en anotar a la base de dades el codi del llibre i el codi del carnet lector de l’alumne. L’infant disposa de una setmana (renovable) per llegir el llibre, amb aquest s’adjunta un punt de llibre on s’anota la data màxima per tornar-lo. En cas de que aquell llibre fos reclamat per un altre nin, el primer només el podrà tenir una setmana sense renovació per a què l’altre usuari pugui accedir-hi també. Si un nin no torna dins els termini un llibre se l’hi envia una carta on s’exposa que té un llibre que pertany a la biblioteca escolar i que cal que el torni. En cas que hagi perdut el llibre se l’hi exigeix que compri el mateix a una llibreria o en dugui un de nou.

Una darrera activitat que aquest centre du a terme per promoure la biblioteca és el joc del personatge o llibre misteriós. Consisteix en aferrar cada setmana a la porta de la biblioteca un full, on doni una pista per esbrinar el llibre o personatge del mes. Els nins, en saber la incògnita, escriuen la seva opció amb el seu nom i curs a un paper; i el fiquen dins la bústia. Després la bibliotecària tria a l’atzar un paper i si la resposta és correcta l’infant guanya un val per un llibre gratis a la paradeta de llibres usats.

Nom del centre:	CEIP Xaloc
Ubicació:	Peguera
Coordinadora del projecte:	M ^a Lluïsa Viver Garrido
Participants:	Tot l'alumnat, cap d'estudis i una mestra de cada cicle.
Recursos:	Projector, racó de lectura pels més petits (estora i coixins), pissarra, taules i cadires, televisió amb vídeo i DVD i jocs de taula.
Activitats:	<ul style="list-style-type: none"> - Préstecs de llibres - Conta-contes - Biblio-pati - Lectura en veu alta (voluntariat) - Apadrinament lector - Formació de bibliotecaris/es - Personatge o llibre misteriós - Paradeta

5.2.2. CEIP Rafal Nou

El col·legi públic Rafal Nou va ser inaugurat l'any 1977. En l'actualitat consta de 425 alumnes que estan dividits en Educació Infantil (147) i Educació primària (278). Aquest centre està situat al nord – est de Palma, concretament al barri Rafal Nou. La zona té una baixa activitat econòmica i una clara mancança cultural, a més el poder adquisitiu de les famílies és mitjà-baix. Tampoc disposen de biblioteca al barri però si en poden trobar una al barri veí (Rafal Vell).

El projecte de biblioteca del Rafal Nou comença cada any fent una petita presentació al començament del curs per part de la bibliotecària on explica el funcionament de la biblioteca, normes, diferents categories de llibres que podran trobar, com està dividit l'espai, etc. També explica als infants amb molt deteniment com poden adquirir i tornar un llibre durant uns dies per llegir-lo tranquil·lament a casa seva.

Per realitzar un préstec tan sols han de donar el seu nom i curs a la bibliotecària i aquesta ho anotarà a l'ordinador. El préstec consta 15 dies però poden tornar el llibre abans de la data

final o fins i tot si els infants es despisten uns dies a l'hora de tornar un llibre no passa res mentre es torni al centre. La biblioteca del Rafal Nou té un horari determinat, ja que també s'encarrega d'impartir classes de religió, i els infants disposen d'un horari penjat a la porta de la biblioteca on poden veure les hores que l'espai està disponible per fer préstecs o tornar llibres. Si un infant no pot tornar un llibre dins l'horari establert també disposen d'una capsa tancada amb una ranura per poder ficar els llibres. Al matí la bibliotecària obrirà la capsa i agafarà els llibres i els tornarà a col·locar dins les seves prestatgeries corresponents.

També a l'escola del Rafal Nou disposen per cursos d'una sessió setmanal de biblioteca i alhora TIC, és a dir una classe es divideix en dos grups heterogenis i uns fan una sessió de biblioteca i l'altra mitja fan una sessió de TIC.

A la sessió de biblioteca es solen fer presentacions de llibres o col·leccions, cosa que fa que es promoguin els préstecs, ja sigui dels llibres presentats o d'altres. També solen aprofitar aquest temps per contar contes o llegir-los que són dos conceptes de la lectura molt diferents. A més dins d'aquesta sessió el professor encarregat de dur el seu grup a la biblioteca pot aprofitar per treballar altres aspectes, com ara millorar la lectura i la comprensió dels textos. Cal dir que tot el que es treballi allà ha d'estar relacionat directa o indirectament amb la biblioteca.

Un altre element que forma part del projecte de biblioteca és la maleta viatgera. Aquesta consisteix en baixar a l'hora del primer pati amb una maleta vella que tenen guardada a la biblioteca i posar a disposició dels infants més petits del centre (primer cicle i tercer curs) uns llibres vells per integrar-los dins la lectura mentre berenen. Cal dir que no és obligatori que tots els infants vagin al racó del pati per llegir un llibre, està disponible per tot aquell infant que vulgui llegir en contes de jugar a futbol, bàsquet, etc. Es baixen els llibres més vells o alguns que estan pintats perquè si els infants berenen i el taquen sense voler no passa res, són un bon grapat de llibres que ja estan un poc malfets, pintats, els hi falten fulles o algunes estan rompudes, etc. i que no poden estar a la biblioteca. Per tant la responsable de la biblioteca en comptes de tirar-los al fems els aprofita d'una altra manera. L'encarregat de baixar la maleta al pati normalment és la bibliotecària però a vegades es ajudada per alguns nins dels cursos superiors.

Una altra activitat que el Rafal Nou du a terme per promoure la biblioteca consisteix en formar nous bibliotecaris/es. Aquesta activitat només es realitza els divendres de 14h a 15h i és voluntària, ja que es troba fora l'horari lectiu. La desenvolupa l'antiga bibliotecària del centre, que l'any passat es va retirar, i ensenya a un parell de nins, normalment d'edats entre 8

i 12 anys, el funcionament d'una biblioteca. Els nins aprenen també la feina que ha de fer una bibliotecària (posar els llibres dins l'estant que toca, fer préstecs i devolucions, folrar un llibre perquè no es faci malbé, donar d'alta i baixa un llibre, restaurar un llibre, etc.).

Una altra activitat voluntària és llegir o contar un conte als nins d'infantil. L'activitat consisteix en que un nin d'un cicle superior, com cinquè o sisè, s'ofereixi voluntari per anar a una sessió de biblioteca a contar o llegir un conte a algun curs d'infantil. Es poden preparar el conte amb l'ajuda d'un power point que hagin fet, amb titelles, dibuixos, entre altres coses.

També dins el projecte de biblioteca està inclòs la setmana cultural. Dins aquesta setmana la biblioteca organitza una fireta de llibres i posa una paradeta durant unes hores determinades per l'equip directiu. Cada infant de manera voluntària pot dur llibres de casa seva un màxim de tres llibres per intercanviar-los per altres que hagin portat altres nins. La bibliotecària es l'encarregada de revisar els llibres que li han portat i triar quins es poden posar a la venda i quins no. A més ha de mirar l'estat dels llibres, el número de pàgines i l'interès que tenen poder puntuar-los amb un, dos o tres punts. Aquests punts se'ls donaran als infants i segons els punts que tinguin podran comprar un o dos llibres. En aquesta paradeta els infants aniran baixat per nivell en determinats moments del dia, per tant la bibliotecària ha de tenir ben organitzat els llibres per vendre'ls per nivell corresponent més o manco. Cal dir que un nin de sisè o cinquè té la possibilitat de comprar un llibre d'infantil o de primer cicle si es per regalar.

I finalment, una altra activitat que es fa en la setmana cultural es diu "*Padrins de lectura*". Normalment aquesta activitat es realitza el darrer dia de la setmana cultural i hi participen els nins de primer i els nins de sisè. Cada nin de sisè ha de tenir al seu càrrec un fillet que serà un nin de primer, aquests han d'estar plegats tot lo dia i s'han de cuidar un de l'altre. Durant tot el dia fan un dibuix i un petit escrit per el seu acompanyant. Poden demanar-se coses per saber com són i que els hi agrada, per fer un escrit i dibuix que realment agradi al company. També faran una petita manualitat i al final del dia intercanvien regals. Els grans llegeixen i regalen el seu escrit, dibuix i manualitat al seu fillet, i el fillet fa el mateix cap al seu pradí.

Nom del centre:	CEIP Rafal Nou
Ubicació:	Palma
Coordinadora del projecte:	Margalida Pons
Participants:	Tot l'alumnat, professorat i equip directiu.
Recursos:	Projector, televisió amb DVD, racó de lectura, racó de novetats, taules i cadires i un ordinador.
Activitats:	<ul style="list-style-type: none"> - Préstecs de llibres - Conta-contes - Biblio-pati - Lectura en veu alta (voluntariat) - Apadrinament lector - Formació de bibliotecaris/es - Paradeta

5.2.3. CEIP Binissalem

El col·legi públic Binissalem és un centre relativament nou, ja que es va inaugurar el curs 2009/2010, que consta de desset unitats oficials dividits en sis grups d'educació infantil (dos grups per cada nivell) i onze grups d'educació primària (dos grups per nivell, exceptuant cinquè que només és un grup). És un centre de dues línies que compta majoritàriament amb alumnat del municipi, tot i així es registren alguns alumnes d'altres municipis, però representen una quantitat molt poc significativa i, al igual que el registre d'alumnat immigrant. Com és un centre nou encara no tenen del tot elaborat alguns dels documents que regeixen la seva filosofia.

Com ja he dit és un centre relativament nou, és per això que el projecte de biblioteca encara no el tenen acabat tal i com ells els agradaria. El seu projecte de biblioteca per ara és molt bàsic, però poc a poc volen que aquest recurs vagi agafant força. Els seus principals objectius són:

- *Crear i desenvolupar un clima acollidor i integrador, que promogui la lectura com a plaer, en el convenciment de que el gust per la lectura i l'hàbit de practicar-la es poden aprendre. Enfocar la formació d'usuaris de la biblioteca com una adquisició útil i font de satisfaccions per a tota la vida.*
- *Propiciar metodologies que potenciïn la implicació activa de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge, afavorint el seu desenvolupament com a lectors/es i aprenents efectius i independents.*
- *Recolzar i coordinar la pràctica docent amb materials rellevants, i orientar el professorat de totes les àrees per a que doni prioritat al desenvolupament de les habilitats lectores.*
- *Proporcionar a l'alumnat competència informativa, és a dir, l'habilitat per accedir, avaluar, organitzar i utilitzar la informació de diverses fonts i serveis disponibles.*
- *Prendre les mesures curriculars, organitzatives i de cooperació pertinents per tal de continuar l'execució del Pla de Lectura del nostre centre, amb temps propi dintre del currículum, i programat de manera específica a la Programació General Anual.*
- *Ajudar els usuaris de la Biblioteca a conèixer la seva organització i funcionament.*
- *Posar a disposició de tota la comunitat educativa una ampla oferta de recursos i serveis.*
- *Preveure i atendre adequadament els diferents ritmes, interessos i capacitats dels/les alumnes. La Biblioteca Escolar ha de fer seu, de manera activa, el principi rector de l'escola pública: el coneixement com a compensació de les desigualtats socials.*
- *Potenciar el comportament ètic i la construcció social de valors de solidaritat, tolerància, igualtat, respecte a les diferències i de no discriminació.*

(Comissió de biblioteca, 2011)

El seu començament va ser al gener del curs 2009/2010 on es va assignar una coordinadora per la biblioteca del centre però encara aquesta biblioteca era inexistent perquè tenien un espai buit i sense cap llibre a disposició del centre.

Al llarg del curs varen anar fent tota la feina que els hi va ser possible com registrar llibres que anaven arribant de diferents associacions i fundacions, a més de donacions d'algunes famílies del centre. També es fa ver un projecte de biblioteca i així varen rebre un accèssit de mil euros, d'aquesta manera podrien comprar llibres a diferents editorials.

El setembre del curs 2010/2011 es va formar una comissió de biblioteca que va començar amb tres membres però amb el temps es va anar ampliant per poder agilitzar el procés de biblioteca.

Un altre punt que cal destacar és la formació de dos membres de la comissió. Aquests varen fer un curs de biblioteca escolar organitzat pel CEP per aprendre a emprar el programa de registre de llibres ABIES. A més un altre membre va participar a les segones jornades de biblioteques escolars.

Poc a poc començaren a veure la forma que anava agafant el seu projecte per fer una biblioteca motivadora i funcional. Però cal dir que no va ser fàcil per ells degut a tota la feina de registrament feta abans de conèixer i aconseguir el programa ABIES. Varen haver de començar de nou amb els registraments i tornar a organitzar els llibres.

Aprofitant l'accés rebut, varen poder comprar material per crear un racó infantil amb estora, coixins, jocs, etc. També posaren ordinadors, una impressora, un lector de codis, compraren llibres nous i els catalogaren segons la CDU.

Més endavant aconseguiren fer els carnets de lector dels alumnes per a què puguin fer préstecs i poder començar a emprar la biblioteca. També feren un concurs per triar la mascota de la biblioteca i així poder-la introduir als carnets dels alumnes.

Durant el procés d'obertura i utilització de la biblioteca es varen desenvolupar un seguit d'activitats d'animació lectora per atreure els infants. Una vegada feta les activitats els alumnes eren els que decidien si tornar o no.

Actualment tenen un fons d'uns 400 llibres, tots ja estan catalogats i els carnets fets. Aquests es troben a l'aula de la biblioteca dins caixes organitzades per nivells. Els infants si volen fer un préstec tan sols han d'acudir a la capsa del seu nivell i cercar el seu carnet. Una vegada fet el préstec tornarà a deixar el carnet dins la capsa per no perdre'l. Cal dir que qualsevol nin pot fer un préstec però abans ha d'haver portat firmat un full, on els pares i fills es comprometen amb la biblioteca escolar a comprar un llibre si el de la biblioteca l'han perdut o fet malbé *(Aquest full de compromís ho podreu trobar a l'annex 2).*

Nom del centre:	CEIP Binissalem
Ubicació:	Binissalem
Coordinadora del projecte:	Laura Fornés
Participants:	Tot l'alumnat, una mestre de cada cicle i la cap d'estudis.
Recursos:	Projector i racó de lectura (estora amb coixins).
Activitats:	<ul style="list-style-type: none"> - Préstecs de llibres - Representació de contes - Lectura en veu alta (voluntariat) - Paradeta

5.2.4. CEIP Ponent

El col·legi públic Ponent va ser inaugurat el curs 1977/78 i està situada a la zona del Raiguer de Mallorca, concretament a Inca al barri de Crist Rei Nou. En termes generals aquest barri es pot considerar de classe mitja, encara que la situació econòmica de les famílies del centre escolar és mitjana-baixa. Aquest centre de primària i infantil està constituït per 33 mestres i 460 alumnes aproximadament.

Aquest centre no té definit encara el seu projecte de biblioteca, però tenen a la seva disposició un espai amb alguns llibres on alguns alumnes en fan ús i disposen d'una comissió. La biblioteca està situada al primer pis just devora el despatx de la cap d'Estudis.

En un principi s'encarregava d'aquell espai un bibliotecari que feia molts d'any que exercia el seu càrrec allà però aquest any es va jubilar i el càrrec de la biblioteca ha passat a una dona que no té cap experiència ni interès sobre el tema.

Aquesta biblioteca té al seu abast uns quatre mil llibres que amb pas del temps es va anar etiquetant i ficant les dades dins el programa informàtic per registrar-los. L'aula està equipada amb un projector, televisió, estanteries de diferents mides, algunes taules i cadires pels grans i petits i algunes decoracions infantils. També disposa d'un ordinador però aquest tan sols ho pot emprar el bibliotecari.

Aquest espai ho empren únicament els nins d'infantil i alguns voluntaris de sisè per dur a terme una de les poques activitats referents a la biblioteca. També alguns professors fan ús d'aquest recurs escolar per agafar un parell de llibres i fer lectures compartides a les seves aules.

Una de les activitats que si duen a terme cada any és la de contacontes. Els nins de sisè (de manera voluntària) conten un conte a un grup d'infantil. Per fer-lo atractiu i divertit poden crear titelles o fer un power point per a què a mesura que conten la història els nins la vegin representada. L'hora i el dia que es dugui a terme aquesta activitat els dos tutors dels cursos s'han de posar d'acord per tal de no interferir en assignatures amb especialistes.

Al llarg del curs, aquest centre no proposa moltes activitats concretes referents a la biblioteca però solen aprofitar el dia de Sant Jordi o setmana cultural per treballar algunes activitats. Algunes d'aquestes activitats solen ser:

- Creació de punts de llibres amb un material concret depenent del curs, com per exemple fer punts de llibres amb paper reciclat fet per ells mateixos, emprar cartolines de colors, decorar-lo amb diferents tipus de pintura, entre altres coses.
- Fer titelles amb rotllos de cosir buits, aferrant diferents trossets de tela i fils de llana.
- Escriure un petita història il·lustrada i presentar-la davant un públic.
- Representar una obra de teatre relacionada amb la temàtica de la setmana o dia.
- Crear una postal o invitació relacionada amb la temàtica.

En l'actualitat, l'equip directiu del centre ha decidit canviar l'organització i distribució dels llibres. A més a més, han actualitzat la forma de préstec i registre del llibres. Abans el llibres estaven enumerats de manera manual i a l'hora de cercar un llibre i realitzar un préstec s'havia d'introduir el número del llibre i anotar el nom i curs de l'infant. Ara han comprat un lector de codis i volen crear carnets, pel curs que ve, amb codis que portaran la informació necessària per fer un préstec sense necessitat d'haver d'anotar res per part de la bibliotecària.

Amb l'adquisició del lector de codis han hagut de tornar a etiquetar tots els llibres, però a dia d'ara encara estan fent feina amb això degut a la falta de temps i la quantitat de llibres que disposen. Així com estan etiqueten s'adonen que alguns llibres no són molt adequats pels infants, ja sigui perquè el nivell d'informació és molt superior als cursos que s'imparteixen al centre o perquè els llibres els hi falten fulles o aquestes estan pintades.

Poc a poc estan aconseguint millorar l'estètica i organització de la biblioteca. Però encara els hi falta fer molta més feina a l'hora de crear activitats per fomentar i promoure la lectura i la recerca d'informació ajudant-se amb el recurs de biblioteca.

Nom del centre:	CEIP Ponent
Ubicació:	Inca
Coordinadora del projecte:	Francisca Gayà (i Nico Lopez)
Participants:	Tot l'alumnat i director
Recursos:	Projector, estora, televisió, DVD's, taules i cadires de diferents mides, jocs de taula, i titelles amb escenaris.
Activitats:	<ul style="list-style-type: none"> - Préstecs de llibres - Conta-contes

5.2.5. CEIP Escola Nova

El col·legi públic Escola Nova és un centre públic d'educació infantil i primària que consta d'un sol edifici. Fou inaugurat l'any 1976, i va sofrir una ampliació l'any 2005/2006. Està situada a Porreres, un municipi del Pla de Mallorca. Les famílies són de classe mitja i la llengua més parlada al centre és el català. I disposa de l'ús del poliesportiu municipal situat al costat del centre.

Aquest centre és un dels poc que ha innovat la biblioteca d'una forma espectacular, fins i tot s'han atrevit a crear un nou terme, Bibliothall.

Aquesta biblioteca va començar fa alguns anys tenien un espai adequat, però degut a unes reformes estructurals del centre varen haver de canviar-la de lloc. Durant l'estiu i amb l'ajuda d'algunes famílies voluntàries, els llibres varen tornar al seu espai i intentant posar-los de la manera més atractiva possible. També es va fer un tria de llibres per poder donar de baixa els que ja estaven en mal estat de conservació. Els llibres que estaven en perfectes condicions es varen col·locar per cicles a les prestatgeries, fent una primera ordenació per colors. Però després d'alguns anys de tenir la biblioteca col·locada s'adonaren que en feien poc ús i que

encara quedaven feines per fer, tant a nivell físic (mobiliari) com pedagògic (desenvolupament de l'hàbit lector).

Aquest centre, al igual que altres, va sofrir un increment bastant elevat d'alumnat. Això va fer que s'anessin quedant sense els espais comuns, un d'ells la biblioteca. La bibliotecària va plantejar una possible solució al problema de l'espai i al problema del poc ús de la biblioteca. La solució consistia en traslladar la biblioteca a l'entrada de l'escola, d'aquí el nom de Bibliohall. La idea va ser plantejada a l'equip directiu i aquest va acceptar perquè es dugués a terme.

La bibliohall va començar a posar-se en marxa i estar a disposició de tota la comunitat educativa, però acordant una sèrie d'aspectes:

- Tractar els llibres i els altres materials amb respecte.
- Tornar els materials de préstec en els terminis acordats.
- Reposar el material que s'hagi fet malbé o perdut o bé el seu import econòmic.
- A ser assessorats i informats adequadament.
- Disposar d'un material digne i adaptat a la seva edat.
- A ser atesos, en la mesura del possible, en les seves peticions.
- Llegir, lliurement, el que considerem oportú.

En l'actualitat la Bibliohall funciona cada dilluns i dijous el temps de pati, i mostra els seus llibres amb un prestatge de la biblioteca originària. Els alumnes poden fer-se de forma voluntària el carnet per poder endur-se'n i tornar un llibre. El nombre de lectors a l'escola va en augment, ja que els mateixos alumnes (socis) són els que recomanen llibres i els que no són socis ho arriben a ser. Aquesta biblioteca disposa de molts de contes, còmics, novel·les, algun llibre de consulta, entre altres. Aquest serà el segon any que es dur a terme la Bibliohall i és tot un èxit malgrat no tenir l'espai adequat. A més, s'ha donat la possibilitat d'implicar als alumnes, per primera vegada, dins el món de la biblioteca. Se'ls ha ofert uns càrrecs determinats:

- Tenir cura de l'ordre dels llibres.
- Controlar la possible pèrdua d'algun volum.
- Controlar els fitxer d'entrades i sortides.

El pla de seguiment de la Bibliohall consta d'una valoració qualitativa i quantitativa del projecte per tal de garantir la participació de tots els sectors de la comunitat educativa. I

deixar constància a la memòria del curs els objectius que s'han complert i els que no, per tal de millorar a l'any següent.

Aquesta idea de Bibliothall es va crear gràcies al curs 2011/12 de la uib, Postgrau d'experts en biblioteques escolars. A aquest curs hi van participar dues mestres de l'escola i és allà on varen realitzar moltes activitats de motivació lectora pels infants, tallers de restaurar llibres, xerrades d'escriptors sobre com dinamitzar una biblioteca, entre altres coses. Aquestes dues mestres varen aprendre molt durant aquest curs i varen optar per fer-ne una aplicació de les teories a la seva biblioteca, per això va sorgir la idea d'una biblioteca a l'entrada del centre.

A dies d'ara, segueixen pensant idees per millorar encara més la seva biblioteca amb l'esperança de tenir en un futur un espai adequat.

Nom del centre:	CEIP Escola Nova
Ubicació:	Porreres
Coordinadora del projecte:	M ^a Antonia Rigo Gallard
Participants:	Tot l'alumnat i professorat
Recursos:	
Activitats:	<ul style="list-style-type: none"> - Préstecs de llibres - Conta-contes - Biblio-pati - Formació de bibliotecaris/es - Paradeta

6. Conclusions:

Las biblioteques escolars són elements molt importants dins els centres educatius. La biblioteca escolar és un recurs més que disposen els centres per afavorir l'aprenentatge i adquisició de capacitats dels infants. Aquest recurs es pot treballar de moltes formes i fins i tot com a complement d'altres àrees, això vol dir que és un recurs adaptable i flexible. Cal dir que no tots els centres la desenvolupen i aprofiten de la mateixa manera. És gràcies a aquesta investigació que m'ha donat l'oportunitat de descobrir diferents activitats, recursos i idees per poder dur amb èxit una biblioteca escolar incloent els aspectes destacats al paràgraf anterior. I

també he pogut observar perquè algunes biblioteques escolars si funcionen i d'altres no funcionen gaire bé o són nul·les.

A partir d'aquí puc dir que les biblioteques que funcionen molt bé són aquelles que, en primer lloc, tenen un gran suport per part de l'equip directiu. Aquest suport és molt necessari, ja que són ells els que destinen uns determinats doblers, per a què el recurs de biblioteca segueixi en davant o millori. És important que l'equip directiu s'impliqui no només pels doblers que destinen a la biblioteca sinó perquè la bibliotecària pugui tenir la llibertat de fer moltes activitats al llarg del curs, ja siguin en horari lectiu o com a extraescolar. M'he trobat centres que gràcies a la implicació i participació de l'equip directiu, la biblioteca és situa com una matèria més dins l'horari escolar. Si, a més, afegim la participació del professorat aconseguirem un espai molt profitós i la bibliotecària tindrà una ajuda extra per promoure l'hàbit de lectura en els infants. Perquè no és el mateix que una sola mestra s'encarregui de promoure la lectura i de motivar als infants que tot un professorat i equip directiu del centre que ho pot treballar a les diferents àrees de llengua o a l'àrea o moment que ho trobi oportú.

En segon lloc, la participació del professorat és també una peça clau del projecte de la biblioteca escolar. Aquests poden implicar-se amb la biblioteca de moltes formes, cal tenir en compte que la participació ha de ser voluntària ja que si obligues al professorat a participar en el projecte, i aquests no hi estan d'acord, l'objectiu de promoure la lectura i participació de l'alumnat potser no es compleixi. El mestre, en veure's obligat a participar, podria mostrar als alumnes una idea equivocada de la lectura. Per això s'ha de evitar l'obligatorietat de participar en el projecte i les persones de la comunitat educativa que es vulguin implicar ho facin sense problemes. Això darrer també és un obstacle molt gran a superar, ja que hi ha centres que per falta de temps no es poden implicar en altres projectes que necessiten una ajuda extra, com ara el desenvolupament d'un projecte de biblioteca o la millora d'aquest. Però està clar que sense sacrifici, predisposició i esforç molts de projectes no es durien a terme, per això a l'hora de posar en marxa la biblioteca escolar cal tenir ganes i posar molt d'esforç per un recurs que ens pot ajudar en qualsevol àrea educativa.

En tercer lloc, cal dir que no només és important la participació i implicació de l'equip directiu i professorat sinó també la dels alumnes i les famílies. En molts centres he pogut observar que la implicació d'aquests és la clau de l'èxit de la biblioteca escolar, ja que els alumnes aprofitant els recursos disponibles i l'espai es crea una necessitat de millora per ells. També molts alumnes s'han ofert voluntaris per ajudar amb la biblioteca i , fins i tot, fer de

bibliotecaris/ries. Això és una senyal que et fa veure que els alumnes mateixos volen i necessiten un bon funcionament de la biblioteca escolar.

A més, les famílies són les primeres que donen, de forma voluntària, alguns llibres infantils que tenen per casa i no en fan ús. També hi ha casos de famílies que per ajudar amb el projecte o donen una quantia en uns determinats moments per la compra de llibres nou i així augmentar el fons de llibres o compren llibres nou i els donen a la biblioteca del centre. Aquest aspecte ens fa veure que moltes famílies desitgen que el projecte de biblioteca segueixi endavant i els seus fills ho puguin gaudir i aprofitar. També, a part de participar amb el fons de llibres, moltes famílies s'ofereixen per ajudar a moure el mobiliari i la col·locació del llibres. Cal dir que això no és molt habitual però en qualque centre ha ocorregut. La majoria de bibliotecàries escolars s'han trobat fora ajuda, tant per part de l'equip directiu, professorat i famílies, però això no els ha desanimat per seguir amb el projecte. Moltes d'elles amb ganes i superació han arribat a l'èxit amb les seves biblioteques. Per tant, la motivació, ganes i esforç són punts claus per dur a terme amb èxit un projecte de biblioteca o millora-ho.

Referent a la situació econòmica de les biblioteques escolars, cal dir que en la majoria de centres és molt difícil aconseguir, per part de l'equip directiu, un pressupost elevat per a la biblioteca escolar. Aquesta situació es reflexa quan l'equip directiu no té una implicació directe amb la biblioteca del centre. Per tant, és feina de la bibliotecària el repartiment i organització d'aquest pressupost; intentant comprar llibres nous o de segona mà que estiguin en bones condicions, mobiliari que sigui necessari o destinar els doblers a organitzar activitats per promoure i motivar als infants dins el món de la lectura i comprensió. Cal tenir clar que amb un pressupost baix no es poden fer moltes millores de material, però la dedicació de moltes bibliotecàries han fet que destinin doblers propis al projecte per tal d'oferir als infants un millor espai i material. Aquesta iniciativa per part de moltes bibliotecàries mostren com farien l'impossible perquè el seu projecte segueixi endavant i millorant, encara que sigui a poc a poc. En canvi, quan l'equip directiu està implicat dins del projecte i es destina a aquest un bon pressupost, resulta molt fàcil organitzar i dur a terme el projecte sense problemes.

Un altre aspecte que vull destacar és la poca implicació i ajuda econòmica que el govern ofereix a les biblioteques escolars. Moltes bibliotecàries han comentat que fa molts anys el govern organitzava concursos, tallers, trobades, entre altres coses, destinades a les biblioteques escolars. Per exemple els concursos donaven com a premi un parell de

col·leccions de llibres o una determinada quantia econòmica, aquesta quantia venia molt bé per comprar material nou i millorar l'espai. Però tot això es va acabar i no s'ha tornat a organitzar ni destinar res a les biblioteques escolars per part del govern. Crec que tornar a organitzar concursos, activitats, etc. ajudaria en molts d'aspectes a la majoria de biblioteques escolar de Mallorca. A més, tornar a posar en funcionament tot això ajudaria, encara més, a motivar als infant i promoure els hàbits de lectura.

D'altra banda, vull comentar que perquè una biblioteca escolar funcioni i tingui èxit és molt important que l'encarregada d'aquest recurs tingui uns coneixements mínims i ,sobretot, ganes d'aprendre i innovar. Si l'encarregada de la biblioteca és un persona que s'ha vits obligada a entrar i encarregar-se del projecte i a més sense ajuda, és possible que el recurs de biblioteca no tingui cap èxit ni funció dins del centre. Per això cal fer encarregada a una persona que tingui ganes de treballar el projecte i si té coneixements o cursets sobre biblioteques molt millor. La seva feina serà molt més fàcil que no una persona que hagi d'aprendre tot des del principi. Però com ja he dit en paràgrafs anteriors la clau de l'èxit són les ganes i l'esforç per millorar.

Per acabar dir que són molts els aspectes que hem de tenir en compte i treballar per posar en funcionament una biblioteca escolar. Aquest projecte realitzar-lo sense ajuda resulta molt difícil, però no impossible. És una feina de tots per poder gaudir d'un bon resultat i millorar cada vegada més, no només per un satisfacció personal de l'encarregada/es sinó per oferir un bon recurs a tota la comunitat educativa i posar-la a disposició de tothom.

7. Bibliografia

Ajuntament de Vilanova i la Geltrú. (sense data). *La biblioteca Joan Oliva fomenta la lectura entre els joves*. Consultat el 6 / Març / 2015, a <http://www.vilanova.cat/jsp/noticies/detall.jsp?id=69347747#.VPnhMnyG-Fx>

Baró, M., & Mañà, T. (1994). *Formar-se per informar-se, propostes per a la integració de la biblioteca a l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, edicions 62.

Baró, M., Mañà, T., Velloso, I., & Illescas, M. J. (2005). *Las bibliotecas escolares en españa, análisis y recomendaciones*. Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Bibliotecas Escolares de las Illes Balears. (sense data). Consultat el 21 / Abril / 2015, a <http://bescolaresib.blogspot.com.es/>

- Cencerrado Malmierca, L. M., Corchete Sánchez, T., Cerrillo Torremocha, P. C., Baró LLambias, M., Pacho Pacho, R., Yuste Tuero, E., et al. (sense data). *La biblioteca escolar como espacio de aprendizaje*. MEC.
- Centelles, J. (2005). *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Centelles, J. (sense data). *La invitación a la lectura*. Recollit de La invitación a la lectura: <http://jaumecentelles.cat/>
- Centelles, J. (sense data). *Pla Lector*. Consultat el 6 / Març / 2015, a Sobre el Pla de la lectura de centre: http://www.plalector.cruilla.cat/ArchivosColegios/PlanLectorAdmin/Archivos/Documentos/General/sobre_pl.pdf
- Comissió de biblioteca. (2011). *La biblioteca escolar (Projecte 2011/2012)*. Binissalem.
- Equip directiu i professorat. (sense data). *CEIP Ponent*. Consultat el 25 / Abril / 2015, a <http://www.cpponent.net/>
- Equip directiu, & Professorat. (sense data). *CEIP Rafal Nou*. Consultat el 23 / Abril / 2015, a <http://cprafalnou.blogspot.com.es/>
- Equip Directiu, & Professorat. (sense data). *Escola Nova (Porreres)*. Consultat el 12 / Juny / 2015, a www.ceipescolanova.com
- Facultat de Biblioteconomia i Documentació, U. d. (sense data). *bid, textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Consultat el 21 / Abril / 2015, a <http://bid.ub.edu/25/muntaner1.htm>
- Fornés, L., Moyà, V., Gelabert, M., & Vidal, X. (2013). *Memòria Biblioteca, CEIP Binissalem*. Binissalem.
- Garrido, M. L. (sense data). *Biblioteca CEIP Xaloc, Caterina Valriu*. Consultat el 25 / Abril / 2015, a <http://bibliotecaxaloc.blogspot.com.es/>
- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. (Gener / 2013). *Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya*. (S. d. Publicacions, Editor) Consultat el 5 / Març / 2015, a http://www.cobdc.org/publica/directrius/biblio_centres.pdf
- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. (sense data). *Xtec (Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya)*. (X. (. Catalunya), Editor) Consultat el 4 / Març / 2015, a Xtec (Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya): [http://www.xtec.cat/web/projectes/biblioteca/punedu/funcions](http://www.xtec.cat/web/projectes/biblioteca/puntedu/funcions)
- Govern de les Illes Balears, c. d. (sense data). *Biblioteques escolars IB*. Consultat el 21 / Abril / 2015, a <http://llegirib.ieduca.caib.es/>
- Grup bibliotecàries escolars de Mallorca. (sense data). *Biblioteques escolars en acció*. Recollit de <http://bibliotequesescolarsenaccio.blogspot.com.es/>
- Ministerio de Educación, c. t. (Abril / 2011). *Marco de referencia para bibliotecas escolares*. Consultat el 20 / Març / 2015, a <http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/dms/mecd/cultura-mecd/areas-cultura/bibliotecas/mc/consejob/comisiones-tecnicas-cooperacion/escolares/Marcoreferenciabescolares.pdf>
- Novelle, L. (14 / Març / 2014). *Bibliotecas Escolares vs. Bibliotecas Públicas y viceversa*. Consultat el 28 / Abril / 2015, a <http://www.biblogtecarios.es/chemalera/bibliotecas-escolares-bibliotecas-publicas/>
- Ozcariz Rubio, M. A. (2006). *Bibliotecas escolares: Ideas i buenas prácticas*.
- Pons, M., & Mascaró, A. (2005). *Projecte de biblioteca escolar, CP Rafal Nou*. Palma.

Pons, M., & Mascaró, A. (2011). *Projecte de lectura i biblioteca escolar, CP Rafal Nou*. Palma.

Viver Garrido, M. (2014). *Projecte de biblioteca, CEIP Xaloc*. Peguera.

8. Annex

8.1. Annex 1: Dossier de Biblioteca escolar.

Com ha de ser una biblioteca

He pogut llegir alguns llibres sobre biblioteques escolar i el seu espai d'aprenentatge (Cencerrado Malmierca, et al.) (Baró, Mañá, Velloso, & Illescas, 2005). Aquests expliquen més o manco de la mateixa manera quins elements han de formar part de la biblioteca escolar i de quines són les pautes que s'han de fer per dur-la a terme.

En primer lloc, hem de tenir clar el context que treballarem i la necessitat de fugir del model de biblioteca tradicional, és a dir una sala amb un conjunt de llibres diferents sense cap relació amb el centre escolar.

Requerirem d'un espai estructurat i de fàcil accessibilitat, dotat d'un mobiliari adequat a tots els nivells i dinamitzador. El nostre model de biblioteca s'ha d'integrar plenament en la dinàmica del centre escolar per a què aquest sigui un centre de recursos i un model d'ensenyança i aprenentatge més.

El més important en el començament d'una biblioteca escolar és la participació i formació del professorat i equip directiu. La participació d'aquests en la biblioteca escolar és fonamental per el seu èxit entre l'alumnat, ja que l'equip directiu és l'encarregat d'assignar el pressupost i les possibles hores lectives per treballar a la biblioteca amb els infants. El paper del professorat també és important perquè cada un d'ells dins les seves aules pot motivar i promoure l'ús de la biblioteca en diferents aspectes. La formació d'aquest dos elements tan importants faria que l'ús de la biblioteca fos molt més fàcil per ells i no requerís constantment l'ajuda del bibliotecari/a. Cal dir que la resta de mestres no es necessari que sàpiga exactament on és cada llibre, però si estaria bé poder guiar més o manco als infant a l'hora de fer una recerca d'informació adequat al seu nivell o poder recomanar llibres i saber en quin estant es troben.

Un altre aspecte que cal aclarir quan es comença un projecte de biblioteca de centre és qui serà la persona que s'encarregarà d'aquell espai. Però hem de tenir clar que tota la feina que dur una biblioteca no se pot encarregar una persona sola. Per això es convenient crear una comissió i un parell de mestres encarregar-se d'aquell espai, ja sigui per fer guàrdies, registrar llibres, comprar materials, etc. Una vegada creada la comissió aquests s'han de reunir per preparar el projecte, basant-se en un pla lector propi o el regit per el ministeri d'educació, d'una manera estructurada i formular objectius coherents. Alguns d'aquests objectius haurien de ser:

- Organitzar l'espai i els llibres de forma que sigui manejable i accessible a tothom.
- Revisar tots els llibres que tinguem per si són adequats als nivells que el centre demanda.
- Registrar i etiquetar tots el llibres dels que disposem.
- Aclarir les condicions de préstec.
- Motivar a la lectura i el aprenentatge.
- Dur a terme activitats per conèixer i promoure la biblioteca.
- Proposar activitats d'animació lectora.

En un principi ens podem trobar amb algunes dificultats com no disposar d'un espai adequat, tenir poc fons de llibres, entre altres coses. Però si el professorat i l'equip directiu ens recolzen és molt difícil dur a terme de forma incorrecta un projecte de biblioteca.

Un altre aspecte que cap parlar-ne és posar-se d'acordar en quants llibres compren i com aconseguir-ne de forma gratuïta per tal de no gastar tot el pressupost a l'inici del projecte. La col·locació d'aquests en els estants serà la clau per organitzar la nostra biblioteca, es poden organitzar per temàtiques, per noms d'autors, per nivells, entre altres coses.

Una vegada tinguem l'espai ordenat, els llibres registrats i col·locats caldrà parlar de la disponibilitat de la biblioteca, és a dir si tindrà un horari tancat o els nins hi poden accedir a qualsevol hora lectiva. A més, s'han d'acordar unes normes de comportament i les condicions de préstec. També estaria molt bé introduir llocs de feina equipats amb ordinadors amb accés a internet, ja que avui en dia les TIC's estan integrades tant als centres escolars com en quasi totes les llars dels infants. A més, d'integrar ordinador/s els nins i el professorat agrairan en gran mesura la disposició de material multimèdia com ara DVD's, CD's de música, entre altres coses.

Per acabar és recomanable que una vegada hagi començat el nostre projecte es facin més reunions per tal d'avaluar si la biblioteca està complint els objectius proposat o no. I al llarg del temps reduir-les si el nostre projecte està tenint èxit.

Funcions d'una biblioteca

Una biblioteca escolar ha d'estar a l'abast dels infants i del professorat, a més de proporcionar tots el elements necessaris per a la formació i informació dels alumnes. *Una de les seves funcions més destacades és la d'instruir els nens en la recerca de la informació i capacitar-los per a la consulta dels materials documentals sigui quin sigui el suport en què es trobin* (Baró & Mañà, 1994). A més la biblioteca ha de afavorir les actituds i hàbits de lectura i recerca, i evitar que els infants assimilïn l'hàbit de lectura amb el treball escolar.

Una de les funcions de la biblioteca és fer comprendre als alumnes *la utilitat de la lectura i la diversitat de les seves formes* (Centelles, La biblioteca, el cor de l'escola, 2005). Per a què puguin comprendre això cal dur a terme una/es activitat/s d'animació lectora on es respiri una atmosfera de calma, emocions i alliberament de la imaginació.

Una altra funció és mantenir als nostres lectors dins un misteri que tan sols ells poden resoldre i on cada dia sigui un diferent. D'aquesta manera els lectors sempre estan enganxat dins d'aquesta atmosfera de misteri i ganes de tenir i saber més.

Una darrera funció que té la biblioteca escolar és l'aprenentatge, com ja hem dit en altres apartats. Aquest aprenentatge pot estar relacionat amb l'aprenentatge de recerca d'informació i escollir aquella més important, o amb la presentació o exposició en públic. Amb això vull dir que un infant podria fer de contacontes i alhora que conta la historieta treballa l'expressió oral davant un públic. Aquesta feina a molts infants els hi costa moltíssim i la funció de la biblioteca és alliberar-lo de la tensió que això potser li produeixi, i gaudeixi d'una bona història. També promoure la lectura fa que els nins siguin molt més creatius amb qualsevol àrea i els hi sigui més fàcil resoldre algunes problemàtiques o conflictes que es trobin al llarg del temps.

Tots aquests beneficis no tan sols afecten als infants dins l'escola sinó que també s'extrapolen a les seves cases, és per això la importància que tenen les biblioteques escolar en la vida dels infants.

Idees d'activitats

Per desenvolupar i fer funcionar correctament el nostre projecte de biblioteca escolar cal dur a terme diferents activitats per promoure l'hàbit lector i l'ús dels recursos que la biblioteca disposa. Aquestes activitats han de ser lúdiques, gratuïtes i si es possible la participació de les famílies dins d'aquestes. Seguidament posarem algunes idees d'activitats per desenvolupar, cal dir que aquestes idees es poden modificar i adaptar a cada situació.

Explicació o lectura d'una història.

En aquesta activitat podem convidar a una família o a un membre familiar d'un infant de l'escola, perquè llegeixi o conti una història als infants. D'aquesta manera els infants es senten més propers, sobretot l'infant del familiar, i tenen una major predisposició per escoltar. Els altres infants, si els ha agradat l'activitat, possiblement vulguin animar als seus familiar perquè facin el mateix, i fins i tot potser s'animin ells mateixos a fer-ho. És una activitat que funciona molt bé a infantil, però que això no vol dir que no funcioni bé a primària. La lectura o explicació de la història es pot preparar de moltes maneres, una d'elles és representar una mica la història davants els infants, és a dir fer gestos o sons que els propis personatges de la història farien. Una altra manera podria ser preparar un petit espai per representar els personatges amb ajuda d'altres familiars. I una darrera idea podria ser ajuntar diferents famílies per organitzar un teatre sobre qualche conte famós i representar-lo davants els infants.

Representació d'un conte.

Si la participació dels pares no és suficient o simplement és nul·la tenim l'opció de fer una representació amb els infants. Agafem un grup o curs i els expliquem l'idea que volem dur a terme, després podem decidir entre tots la història que volem representar o directament la triem nosaltres. Per poder dur a terme la representació serà necessari agafar un parell d'hores a la setmana per assajar l'obra, a més perquè aquesta sigui tot un èxit també podríem treballar les vestimentes i l'ambient. És vera que és una activitat que pot dur molta feina i necessita una bona organització, però normalment els resultats són molt positius i els nins solen demanar tornar a representar un conte.

Formació de bibliotecaris/es.

Aquesta activitat es dur a terme en molts de centres educatius i funciona molt bé, ja que en tots els casos són els infants els que demanen aquesta formació i poder ajudar en tot moment. Per dur-la a terme cal demanar permís a l'equip directiu per destinar, almenys, una hora a la setmana aquesta formació. Molts de centres tenen l'horari lectiu complet, però han trobat una solució al problema. Aquesta solució es tracta de fer la formació de 14h. a 15h. l'únic inconvenient és si els pares dels infants accepten que els seus fills facin aquesta formació fora l'horari lectiu. Són tantes les ganes dels infants de fer de bibliotecaris/es que convencen als pares, perquè els deixin anar a aprendre. En aquesta activitat se'ls sols ensenyar a restaurar llibres en mal estat, col·locar-los en els estants que toca, realitzar devolucions i préstecs i sobretot aconsellar dels llibres nous que arriben, entre altres coses. Aquesta activitat també ens pot ajudar a tenir una ajuda extra a l'hora del pati, ja que molts de centres aprofiten aquest moment per realitzar préstecs o devolucions de llibres.

Presentació de llibres o col·leccions.

Aquesta activitat es fa de forma voluntària i els nins expliquen davant dels seus companys el llibre o col·lecció que s'han llegit. La feina d'explicar el llibre o col·lecció és per veure si els altres nins s'animen a llegir-ho també. La valoració o opinió de l'infant sobre el llibre pot ser tant positiva com negativa i fins i tot ho pot recomanar a algú. Aquesta presentació pot ser en persona, davant dels seus companys de centre o amb una carta de recomanació. Altres centres he vist que també han posat en marxa un llibre on hi posen l'escrit de l'infant (com s'ha sentit llegint aquell llibre, si li ha agradat, si ho recomanaria, etc.) i la portada del llibre. Aquesta és una altra opció per treballar d'una altra manera aquesta activitat.

Conta contes

Aquesta activitat es dur a terme a molts de centres i també funciona bastant bé. Consisteix en agafar, voluntàriament, un o un parell de nins de primària; millor si són del segon i tercer cicle i preparar un conte inventat o conegut. Per contar-lo tenen a la seva disposició la biblioteca i els seus recursos (projector, àudio,...). Aquests infants contarán el conte als de primer cicle o infantil. Normalment són els nins de sisè els que participen més en aquest tipus d'activitat però a cada centre això pot variar.

Paradeta de llibres

Aquesta activitat consisteix en realitzar una paradeta al pati, ja sigui per mostrar llibres nous com posar a la venda llibres de segona mà per recaptar doblers per la biblioteca. Les dues funcions de la paradeta solen tenir molt d'èxit, però sobretot si els llibres que es venen són duits dels infants de casa seva. L'encarregada de fer la paradeta pot avisar als infants setmanes abans, perquè duguin llibres que no vulguin de casa seva, aquesta els mirarà si estan en bones condicions i si són aptes pels infants. Després d'haver-los revisat li donarà a l'infant un ticket amb un determinat número, aquest número determinarà quin tipus de llibres podrà comprar a canvi dels seus. Això vol dir que si l'infant ha duit un llibre en molt bon estat i adequat pels infants podrà optar a un llibre de les mateixes característiques. Cal dir que s'ha de establir uns mínims a l'hora de dur llibres a la paradeta, ja que molts infants podrien dur moltíssims llibres però no ser adequats pels infants o estar en mal estat. No seria just que aquest es pogués dur un llibre molt bo per haver duit molts de llibres en mal estat i poc adequats.

Personatge o llibre misteriós.

Aquesta activitat es pot fer un pic al mes o a la setmana o cada 15 dies, això depèn de l'encarregat de la biblioteca. Consisteix en posar en un determinat temps pistes, perquè els alumnes del centre esbrinin quin llibre o personatge és. Els infants aniran posant el títol o nom del personatge que creguin que és a un tros de paper dins una capsa que els proporcionarà la bibliotecari/a. Després d'un temps l'encarregada de la biblioteca traurà un paper a l'atzar i si la resposta es correcta l'infant tindrà un premi. Aquest premi podria ser un ticket especial per poder triar un llibre de la paradeta o un descompte per comprar un llibre nou a una llibreria. És recomanable que el premi tingui a veure amb la lectura i els llibres. Aquesta activitat als infants els resulta molt divertida i més si hi ha un premi al final.

La maleta viatgera.

Aquesta activitat consisteix en baixar a l'hora del pati amb una maleta de viatge amb llibres vells i en mal estat. Aquesta activitat està més destinada als infants més petits del centre (infantil i primer cicle). És una manera d'integrar-los dins la lectura mentre berenen. Cal dir que no és obligatori que tots els infants vagin a un racó del pati per llegir un llibre, però està disponible per tot aquell infant que vulgui llegir en contes de jugar a futbol, bàsquet, etc. Es baixen dins la maleta els llibres més vells o alguns que estan pintats perquè si els infants

berenen i el taquen sense voler no passa res. Per tant, els hi donam una sortida als llibres més vells i que no ens serveixen per la biblioteca. L'encarregat/da de baixar la maleta al pati normalment és la bibliotecari/a, però també podríem ajudar-nos d'altres infants de cursos superiors.

Gimcana

Aquesta activitat es tracta de fer una seguit de proves connectades o relacionades entre sí, que òbviament tinguin relació amb la lectura o la biblioteca. Aquestes proves poden ser de tota casta com representar un conte, llegir una endevinalla a algú, trobar pistes amagades per l'espai, entre altres coses. Podria ser una activitat molt entretinguda si es prepara molt bé i es té en compta les preferències dels infants a l'hora de dur a terme una activitat o una altra.

Apadrinament lector

Aquesta activitat consisteix en ajuntar un infant de cicle superior amb un d'infantil o cicle inicial. Aquests dos nins es troben uns determinats dies que ells triïn i llegeixen junts o es conten qualche conte. Aquesta activitat es pot dur a terme durant tot el curs escolar o en tallers o setmanes culturals. És una activitat que promou l'hàbit lector entre l'alumnat tant grans com petits i crea un vincle emocional entre els infants (apadrinament). Aquesta activitats sol funcionar molt bé a tots els centres que l'han duit a terme.

Pàgines web recomanades

- **Direcció:** <http://bescolaresib.blogspot.com.es/>

Contingut: Aquesta pàgina web ens dona una sèrie de pautes per organitzar els llibres de la biblioteca. Aquestes pautes serveixen tant si encara no tens col·locats els llibres o materials o si ja els tens però necessites fer neteja de llibres vells o romputs. És una pàgina que fa més d'un any que no s'actualitza, però la informació que ens aporta per organitzar els llibres és bona.

- **Direcció:** <http://llegirib.ieduca.caib.es/>

Contingut: Aquesta pàgina ha estat recomanada per moltes bibliotecàries que l'han feta servir com a guia. Aquesta també és una pàgina en desús, però la informació és

molt bona. L'únic inconvenient és que una vegada que ho has vist tot i ho has posat en pràctica ja no et serveix gaire. Al igual que les pàgines anteriors, tracta aspectes i ens serveix de guia per desenvolupar la nostra biblioteca (com organitzar-la, consells, idees de racons, entre altres coses.)

- **Direcció:** [http://www.xtec.cat/web/projectes/biblioteca/punedu/funcions](http://www.xtec.cat/web/projectes/biblioteca/puntedu/funcions)

Contingut: Aquesta és una pàgina web catalana que tracta la definició de biblioteca escolar, les seves funcions, la funció o càrrec que té el coordinador del projecte i les funcions de les comissions. Ens pot servir com a referent per tenir una idea clara de les funcions que tenen alguns aspectes importants del projecte.

- **Direcció:** <http://bibliotequesescolarsenaccio.blogspot.com.es/>

Contingut: Aquesta és una pàgina web creada a les Illes Balears per algunes bibliotecàries de Mallorca. És una pàgina que, ara per ara, no té molt de moviment però pretenen treure-li el màxim profit al llarg del temps. Ens posa a la nostra disposició el document del marc de referència de les biblioteques escolars. A més, ens van informant dels dies especials de la lectura com ara el dia internacional de la poesia i ens exposen les seves idees sobre biblioteques escolars. En un futur volen plasmar activitats que hagin duit a terme a les seves biblioteques i aules del centre.

- **Direcció:** <http://jaumecentelles.cat/>

Contingut: Aquesta pàgina web pertany a Jaume Centelles, professor d'educació infantil i gran defensor i impulsor de les biblioteques escolars. A més, és autor de molts de llibres referents a la literatura infantil i biblioteques escolars. En la seva pàgina web podem veure un seguit de notícies d'actualitat sobre la literatura infantil, propostes didàctiques, entre altres coses. Aquesta pàgina web ens pot servir per trobar idees per treballar amb els infants.

Arxius online:

- **Direcció:** http://www.plalector.cruilla.cat/ArchivosColegios/PlanLectorAdmin/Archivos/Documentos/General/sobre_pl.pdf

Contingut: Aquest és un document breu, fet per Jaume Centelles, que tracta sobre el pla de lectura de centre. Ens explica que les escoles han d'estar implicades dins dels processos de construcció de biblioteques, ja que aquestes ens aporten informació i coneixements que ens faran créixer com a persones. Aquest recurs ha de donar, sobretot, suport dins les aules per contribuir a atendre la diversitat, necessitats educatives i al desenvolupament de competències.

- **Direcció:** <http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/dms/mecd/cultura-mecd/areas-cultura/bibliotecas/mc/consejocb/comisiones-tecnicas-de-cooperacion/escolares/Marcoreferenciabescolares.pdf>

Contingut: Aquest document, fet pel Ministeri d'Educació, tracta diferents aspectes que ha de complir una biblioteca escolar. Entre aquests aspectes hi ha l'elaboració del projecte, la difusió d'aquest recurs, com ha de ser l'espai, la seva organització, els recursos humans, unitats de suport (comissions), l'avaluació, entre altres coses. És un document per guiar de forma general la feina que hi ha darrera del projecte de biblioteca d'un centre educatiu.

8.2 Annex 2: Full de compromís.

Compromís d'acceptació de les condicions i de les normes com a usuari de la biblioteca del centre CEIP BINISSALEM

1. Els alumnes són responsables dels llibres de la biblioteca que se'n duen en préstec. Per això n'han de fer un bon ús: no els poden subratllar, pintar, doblegar... Els pares han d'ajudar els seus fills a vetllar per la cura dels llibres.
2. Els alumnes poden tenir els llibres en préstec durant quinze dies.
3. Si s'extravia o deteriora un llibre per negligència de l'alumne, els pares es comprometen a lliurar al centre un exemplar del llibre extraviat, o a abonar l'import del llibre a la biblioteca del centre.
4. Si un alumne perd un llibre, no tindrà dret a treure un altre exemplar fins que no hagi restituït el llibre extraviat a la biblioteca del centre o abonat el seu import.

Nom de l'alumne:

CURS:

El pare, mare o tutor legal de l'alumne abans esmentat es compromet a acceptar les normes d'usuari de la Biblioteca del Centre.

**Signatura,
2014**

Binissalem, a de de

